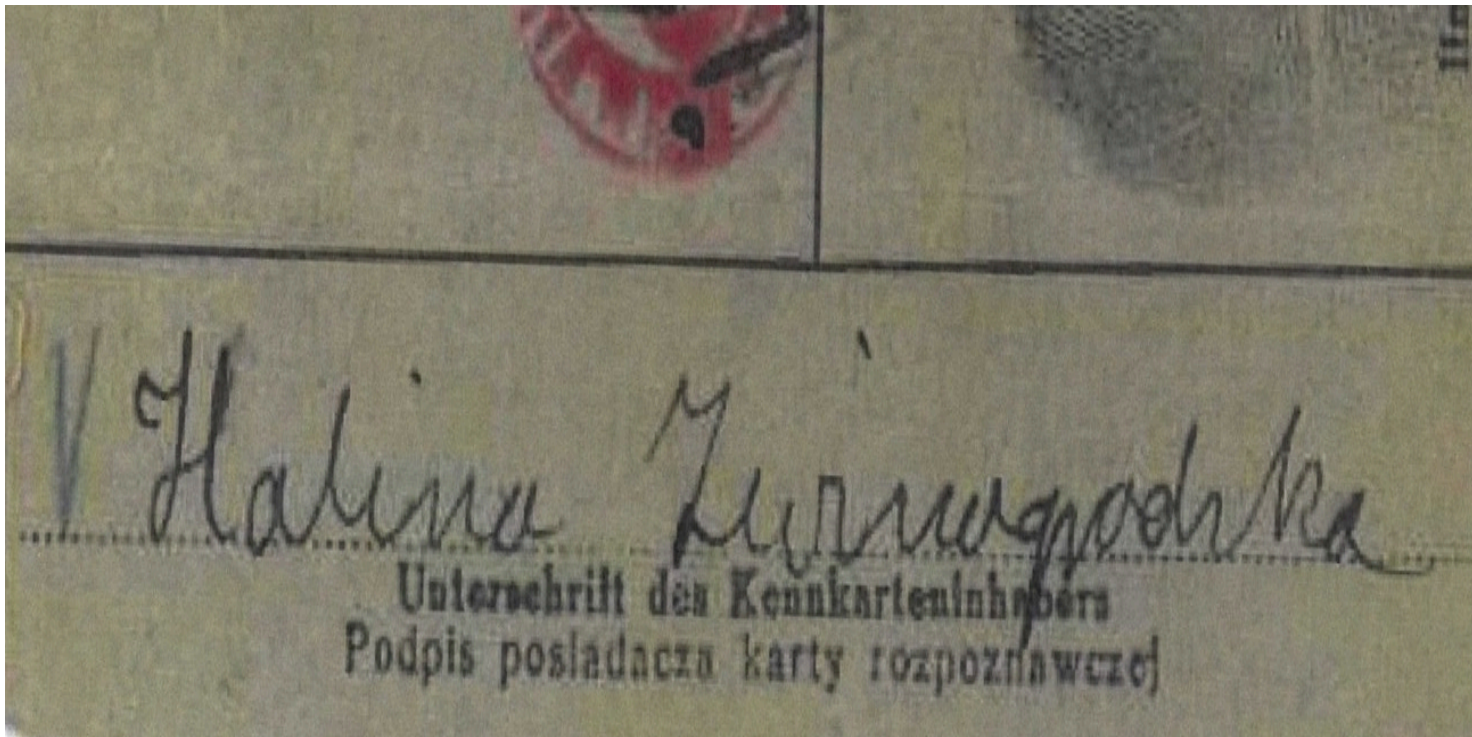

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/aparat-bezpieczenstwa/99975,Halina-Zwinogrodzka-Junak-Niezlomna-niezwyciezona.html>

ARTYKUŁ

Halina Zwinogrodzka-Junak. Niezłomna, niezwykła

OKRES HISTORYCZNY

(1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

Autor: EWA WÓJCICKA 04.04.2023

Wielu członków podziemia antykomunistycznego trafiło do jego struktur w ramach bezpośredniej kontynuacji swoich działań przeciwko niemieckim okupantom. Należała do nich również Halina Zwinogrodzka-Junak, uczestniczka

Powstania Warszawskiego, której w latach 1945-1946 udało się zinfiltrować Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego.

Urodziła się 8 października 1924 r. w Warszawie. Przed wybuchem II wojny światowej uczęszczała do trzeciej klasy gimnazjum Popielewskiej-Roszkowskiej na ulicy Bagateli 15, jej dalszą edukację przerwała okupacja. Zdołała jednak podjąć naukę w utworzonej przez hitlerowców szkole zawodowej.

Fragment kennkarty Haliny Zwinogrodzkiej (z zasobu IPN)

W szeregach AK

Latem 1943 r. odbywała praktykę w Radzie Głównej Opiekuńczej. Tu po raz pierwszy zetknęła się z działalnością konspiracyjną ZWZ-AK. Po odbyciu kursu wojskowego oraz sanitariuszki została przydzielona jako łączniczka do Oddziału V (Łączność) Okręgu Warszawskiego AK dowodzonego przez Kazimierza Malinowskiego ps. „Mirski”. W konspiracji nosiła pseudonim „Iwona”. Do jej obowiązków należało wówczas przepisywanie na maszynie podziemnej prasy.

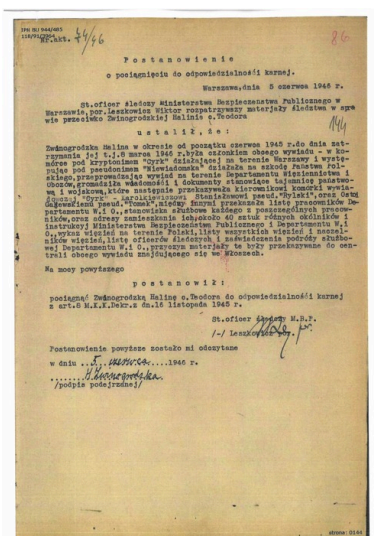
W czasie powstania warszawskiego Halina Zwinogrodzka należała do plutonu łączności Pomocniczej Składnicy Meldunkowej K-1, dowodzonej przez Marię Bańkowską ps. „Krzysia”. Przekazywała meldunki, m.in.

„Mirskiemu” oraz Antoniemu Chruścielowi ps. „Monter”. Po upadku powstania wyszła razem z mamą i siostrą ze zrujnowanej stolicy. Dotarła do obozu *Dulag* 121 (obóz przejściowy) w Pruszkowie.

Szczęśliwie zdołała uniknąć wywózki do III Rzeszy. Razem ze swoimi bliskimi trafiła prawdopodobnie do miejscowości Charsznica pod Krakowem, a później do Rawy Mazowieckiej, a następnie Domaniewic. Wiosną 1945 r. powróciła do zniszczonej Warszawy. Tu, w dawnej skrzynce kontaktowej z okresu okupacji, znajdującej się w mieszkaniu przy ul. Wilczej 16, spotkała Józefa Ostoję-Gajewskiego, ps. „Tomek”, współpracującego z siecią „Pralnia II”, podlegającej Delegaturze Sił Zbrojnych na Kraj, na której czele od kwietnia 1945 r. (formalnie od 13 maja) stał płk. Jan Rzepecki. Od jesieni 1945 r. komórka ta została podporządkowana II Korpusowi PSZ. Wówczas nazwę „Pralnia II” zmieniono na „Port”, a następnie na „Liceum”.

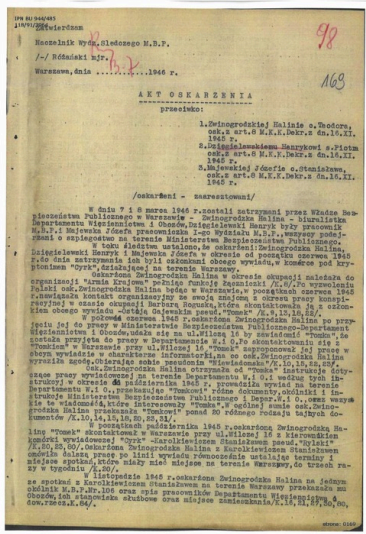
Szpieg w MBP

Jednocześnie Halina Zwinogrodzka została przyjęta do pracy w Kancelarii Ogólnej Departamentu Więziennictwa i Obozów Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. O tym fakcie powiadomiła „Tomka”, który zaproponował jej pracę w charakterze informatorki. Następnie jako „Niewiadomska” przekazywała Ostoj-Gajewskiemu tajne dokumenty, dotyczące powyższej jednostki. W październiku 1945 r. nawiązała przez „Tomka” kontakt ze Stanisławem Karolkiewiczem, ps. „Rylski” (używał również pseudonimu „Szczęsny”), kierownikiem komórki „Cyrk”. W listopadzie 1945 r. przekazała mu m.in. spisy pracowników departamentu, w którym pracowała. Niestety, 8 marca 1946 r. została aresztowana.

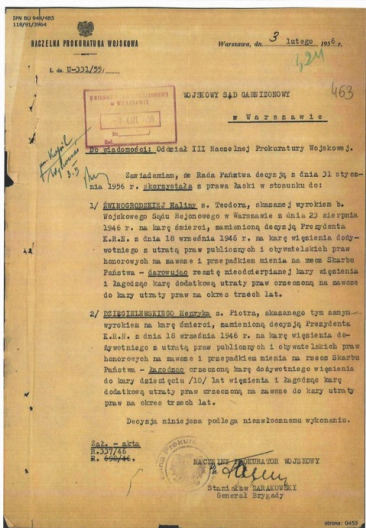

**Postanowienie o pociągnięciu
Haliny Zwinogrodzkiej do
odpowiedzialności karnej.
Warszawa, 5 VI 1946 r. (z zasobu**

IPN)

**Akt oskarżenia przeciwko Halinie
Zwinogrodzkiej, zatwierdzony
przez mjr. Józefa Różańskiego,
naczelnika Wydziału Śledczego
MBP. Warszawa, 3 VII 1946 r. (z
zasobu IPN)**

**Pismo Naczelnej Prokuratury
Wojskowej zawiadamiające**

Wojskowy Sąd Garnizonowy w
Warszawie o zastosowaniu przez
Radę Państwa prawa łaski wobec
Haliny Zwinogrodzkiej.
Warszawa, 3 II 1956 r. (z zasobu
IPN)

W akcie oskarżenia zarzucano Zwinogrodzkiej, że pod pseudonimem „Niewiadomska” wynosiła listy z nazwiskami naczelników więzienia, wykazy oficerów śledczych, a także listy więźniów. Wyrokiem z 23 sierpnia 1946 r. Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie została skazana na karę śmierci oraz utratę praw obywatelskich i publicznych. Miała wówczas 22 lata. Decyzją z 18 września 1946 r. zasądzoną karę zamieniono na dożywocie.

Przebywała w więzieniach w Fordonie i Inowrocławiu. Na wolność wyszła na początku marca 1956 r. za wstawiennictwem Barbary Sadowskiej. W 1960 r. wyemigrowała za mężem do Stanów Zjednoczonych. Zmarła 26 września 2015 r. Została pochowana na cmentarzu w Cleveland w Ohio.

Halina Zwinogrodzka została odznaczona Krzyżem Armii Krajowej oraz Warszawskim Krzyżem Powstańczym.

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ